

войниците и простолюдието“ (с. 16). Но също така са и съществуваща практика на издаване и реален жанр в българската литература от края на XIX в. Книгата на Славейков коментира популярната литература в исторически план. Но и поставя въпроса за масовата култура като комуникативен феномен и естетическа среда на съвременността. Обявява „обикновеният читател... има законно право... [на] своите писатели и поети“, но и демонстрира язвителност към „гнета“ на средния вкус, „над мисълта и съвестта“ (с. 165, 166). Игра на маски („обичан поет на читатели от средна ръка“ и оригиналничене „по примера на разни европейски символисти“ – с. 165, 166), сплитане на въображаеми и реални заглавия, смесване на различни нива на естетическото („Мъртви сибирски полета“, Иван Александровци, но и „Под игото“ – с. 166) – мистификациите в книгата на Пенчо Славейков проявяват същностни проблеми на културната модерност – формиране на художествен вкус, поява на разнородна читателска публика, функционално и ценностно разслояване на литературните явления. Колоритното описание на литературния и обществения живот (с. 42) чрез метафората на пазара⁹, повтарящите се варианти на фразите „пазарска правда“ (с. 113), „пазарища на културата“ (с. 201) следват и посочват произвеждането на автора и превръщането на писателския труд в продукт.

Наличието на множество канали на културна комуникация прави възможно поставянето в съседство на „Кървава песен“ и „Трапезата у чорбаджи Маркови“ до Симпозиона на Платона и до „Тъй рече Заратустра“ от Ницше (с. 96, 98). Авторството на „Кървава песен“ е запазено, но на друга Славейкова творба – „Епически песни“ – е скрито зад името Бойко Раздяла. Според портрета на този условен поет негова е и „Книга на песните“, заглавие, което насочва към Хайне, но описанието ѝ представя Славейковата „Сън за щастие“ (с. 118). Друга книга на немския автор – „Идеи“ – е цитирана¹⁰ като „откъслек“ от мистифицираното творчество (с. 115, 116).

Проява на литературоведски наивизъм би било зад персоналиите с измислени имена и авторство да се откриват единствено съответствия със Славейков, с други български или чужди творци, като се приема, че това изчерпва смисъла на мистификацията. Условните синтези на авторство би трябвало да се разделят не само за да се търсят реални посочвания

⁹ За един от плановите на смисъла на пазарната метафорика в коментиращите дискурси на Пенчо Славейков и д-р Кръстев вж.: Стефанов, В. Пазарната метафорика (Към „икономическа“ история на българската литература). – В: Стефанов, В. Литературната институция. С., 1995, с. 133–147.

¹⁰ Пундев, В. Двете антологии на Пенчо Славейков. – Златорог, VIII, 1928, № 6, с. 384.